

“PEDAGOGIK MA'RIFAT BRIGADALARI”-OTA-ONALARGA TARBIYAVIY KO'MAKCHI

Jumanov Sherzod Saloyevich

Toshkent kimyo xalqaro universiteti Samarqand filiali v.b.dotsent,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori

jumanovsherzod06@gmail.com

Annotatsiya: Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida ma'naviyat sektori faoliyatini namunali yo'lga qo'yish bu - maktabning infratuzilmasi, ijtimoiy-ma'naviy muhiti hisobga olingan holda alohida namunaviy metodik qo'llanmalar, tavsiyaviy yo'riqnomalar yaratish, ta'lim-tarbiya jarayoniga mas'ullar, sinf rahbarlarini aniq maqsadga qaratilgan metodikalar bilan ta'minlash, shuningdek, “Uzluksiz ma'naviy tarbiya Kontseptsiiyasi”ga ko'ra o'quvchilarda Vatanga sadoqat, tadbirkorlik, irodalilik, mafkuraviy immunitet, mehr-oqibatlilik, mas'uliyatlilik, bag'rikenglik, huquqiy madaniyat, innovatsion fikrlash, mehnatsevarlik kabi 10 muhim fazilatlar, ijtimoiy kompetentsiyalarni rivojlantirishning to'rtinchi bosqichini amalga oshirishdan iborat.

Kalit so'zlar: Ma'naviyat sektori, pedagogik brigadalar, tarbiya, ko'mak, buzg'unchi g'oya.

«ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПРОСВЕТИТЕЛЬСКИЕ БРИГАДЫ» – ПОМОЩНИКИ РОДИТЕЛЕЙ В ВОПРОСАХ ВОСПИТАНИЯ

Аннотация: Образцовым примером организации духовного сектора в средних общеобразовательных учреждениях является создание отдельных типовых методических пособий, рекомендательных указаний с учетом инфраструктуры и социально-духовной среды школы, обеспечение ответственных за образовательный процесс и классных руководителей конкретными целевыми методиками, а также реализация четвертого этапа развития у учащихся 10 важных качеств и социальных компетенций, таких как преданность Родине, предприимчивость, сила воли, идеологическая невосприимчивость, доброта, ответственность, толерантность, правовая культура, инновационное мышление, трудолюбие, согласно «Концепции непрерывного духовного образования».

Ключевые слова: Духовный сектор, педагогические бригады, воспитание, поддержка, деструктивная идея.

“PEDAGOGICAL ENLIGHTENMENT BRIGADES” - EDUCATIONAL ASSISTANTS FOR PARENTS

Abstract: The exemplary establishment of the spiritual sector in secondary educational institutions is the creation of separate model methodological manuals,

recommendation guidelines, taking into account the infrastructure and socio-spiritual environment of the school, providing those responsible for the educational process and class leaders with specific goal-oriented methodologies, as well as the implementation of the fourth stage of developing 10 important qualities and social competencies in students, such as loyalty to the Motherland, entrepreneurship, willpower, ideological immunity, kindness, responsibility, tolerance, legal culture, innovative thinking, hard work, according to the “Concept of Continuous Spiritual Education”.

Keywords: Spiritual sector, pedagogical brigades, education, support, destructive idea.

KIRISH (ВЕДЕНИЕ / INTRODUCTION)

Bugungi globallashuv sharoitida inson ongi va qalbini zabt etish uchun kurashlar keskin tus olayotgan bir davrda xalqaro maydonda yoshlarni har qanday xavf va tahdidlardan asrash, ularning mustaqil fikri, e'tiqodini va qat'iy hayotiy pozitsiyasini shakllantirish eng muhim va kechiktirib bo'lmaz vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METOD (ЛИТЕРАТУРА И МЕТОД / LITERATURE REVIEW)

Mamlakatimizda 29 ming 420 ta maktabgacha ta'lim tashkiloti, 10 ming 163 ta umumta'lim maktabi, 213 ta oliy ta'lim muassasasi faoliyat yuritmoqda.

Respublikamizdagi 10 ming 163 ta umumiy o'rta ta'lim muassasalarida 6,4 mln nafar o'quvchilar ta'lim olmoqda [1]. Ushbu o'quvchilarning bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish, ularni milliy g'oya va Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash, qalbi va ongiga Vatan himoyasi sharaflari va muqaddas burch ekanini chuqur singdirish, vatanparvarlik, mardlik kabi tuyg'ularni yanada kuchaytirish oldimizda turgan kechiktirib bo'lmaz asosiy vazifalardan biri hisoblanadi.

Ma'naviyat sektori – O'zbekiston Respublika Prezidenti Sh.Mirziyoyev

2023 yil 16-17 noyabr kunlari Surxondaryo viloyatiga tashrifi jarayonida 4 ta sektorga qo'shimcha 5-sektor tarzida Ma'naviyat va ma'rifat Kengashlarining ishchi tuzilmasi sifatida tashkil etilgan sektor bo'lib [2], u oila, mahalla va ta'lim muassasalarida tashkil qilish bo'yicha amalga oshiriladigan ma'naviy-axloqiy tarbiya ishlarini tartibga soladi. Bu bilan madaniy-ma'rifiy sohadagi ishlarda hokimlarning mas'uliyati oshadi, tuman va shaharlarda ma'naviyat va ma'rifat maskanlari ishga tushiriladi, sektor ma'naviyat va ma'rifat kengashlarining ishchi tuzilmasiga aylanadi. “Ma'naviyat sektori” Respublikamizdagi umumiy o'rta ta'lim muassasalari direktorlari, MMIBD o'rinbosarlari hamda tarbiyaviy ishlarga mas'ul bo'lgan barcha uchun o'zlari rahbarlik qilayotgan, shuningdek, faoliyat yuritayotgan umumiy o'rta ta'lim muassasalarida “Ma'naviyat sektori” faoliyatini namunali tashkil etish topshirig'i berilgan.

MUHOKAMA (ОБСУЖДЕНИЕ / DISCUSSION)

Ma'naviyat sektorlari faoliyatini oilabay tashkil qilish maqsadida faoliyatning modernizatsiyaviy maqsadlaridan kelib chiqib, “Pedagogik ma'rifat brigadalari”ni

tashkil qilish takliflari o'rtaga tashlandi. “Pedagogik ma'rifat brigadalari”(“Pedagogik brigadalar”) bu – oilalardagi pedagogik madaniyatni o'rganib, baholaydi;

oilabay yurib, ota-onalar bilan tarbiyaviy suhbatlar o'tkazadi, bolalarining xulqi haqida do'stona suhbatlashadi, har bir oiladagi tarbiyaviy muhitga tashhis qo'yyadi;

bolalarning qiziqishlarini o'rganadi, ota-onalarga bu borada tavsiyalar va amaliy yordam beradi;

oilaning ma'naviy muhitiga qanday xavf omillari borligini o'rganadi va ularning oldini olish bo'yicha ota onalarga, mahalla yettiligiga ijtimoiy pedagogik tavsiyalar beradi;

ota-onalarga tarbiya metodlarini o'rgatadi;

ota-onalarni “Pedagog maslahati” telegram kanaliga a'zo qiladi va muntazam pedagogik maslahatlar berib boradi;

mahallalardagi tarbiya bo'yicha namunaviy oilalarning tajribasini ommalashtiradi, sog'lom turmush tarzini targ'ib qiladi;

yot, buzg'unchi g'oyalarning zararidan ogohlantiradi, bolalarini ulardan himoya qilishga o'rgatadi;

har bir oilada “Farzand tarbiyasi” daftarini joriy qilib, ularda o'rganish natijalaridan kelib chiquvchi xulosa va tavsiyalarni yozib boradi;

mahalla oilalarining tarbiyaviy reytingini tuzadi va uni yangilab boradi;

farzand tarbiyasiga surunkali ravishda e'tiborsiz bo'layotgan ota-onalar bilan mahalla yettiligi ishtirokida tushuntirish ishlarini olib boradi;

ota onalarga profilaktik pedagogika bilim va ko'nikmalarini o'rgatadi.

“Pedagogik ma'rifat brigadalari” texnologiyasi milliy konvergentsiyaga asoslangan bo'lib, tibbiyot sohasida mamlakatimizda o'z samaradorligini ko'rsatgan “Tibbiy brigadalar” harakatining tarbiya sohasidagi modifikatsiyasi bo'lib hisoblanadi. “Pedagogik ma'rifat brigada” innovatsion texnologiyasidan ko'zda tutilgan maqsad bu – mahallalarda oilabay ijtimoiy pedagogik ishni tashkil qilish orqali ota-onalarning pedagogik madaniyatni o'rganish, baholash va rivojlantirishdir.

“Pedagogik ma'rifat brigadasi” har bir tuman maktabgacha va maktabni boshqarish bo'limi va Mahalla bo'limi bilan birgalikda tashkil qilinadi. Har bir maktab – o'zi joylashgan mahalla uchun “Pedagogik ma'rifat brigadasi”ni tashkil qiladi. “Pedagogik ma'rifat brigada”larining har biriga kamida bir mahalla ishonib topshiriladi. Misol uchun, biror o'smir darsga kelmaydigan bo'lsa, yoki o'g'irlik qilsa, “Pedagogik ma'rifat brigadasi” uning xonadonga borib, ushbu muammo sabablarini o'rganadi. Masalani tezkor, ijobiy hal qilishga kirishadi. Bunga “mahalla yettiligi” unga tegishli yordam ko'rsatadi.

NATIJALAR (PEZYLTATY / RESULTS)

Ma'naviyat sektorining asosiy vazifasi nima? Keng ma'noda sektor shahar va tumanlar, hududlarning ijtimoiy-ma'naviy muhitini ta'minlash va bu borada tegishli mahalliy davlat hokimiyati organining ko'maklashuvchi kollegial ishchi tuzilmasi, hududiy ma'naviyat va ma'rifat kengashlarining ishchi organi hisoblanadi. Tor,

pedagogik ma'noda soddalashtirib aytadigan bo'lsak, har bir inson oilada tug'ilib, mahallada ulg'ayib, ta'lim maskanida ilm oladi.

Ma'naviyat sektorining asosiy vazifasi ushbu pedagogik jarayonda ma'naviy tarbiyaning uzviyligini ta'minlash, aholining ma'naviy-ma'rifiy, madaniy va intellektual salohiyatini oshirish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni asrab-avaylash va rivojlantirish, shuningdek, jamiyatda sog'lom dunyoqarashni shakllantirishdir[3]. Bu vazifalar kitobxonlikni targ'ib qilish, madaniy-ma'rifiy tadbirlar o'tkazish, milliy va tarixiy merosni saqlash hamda yosh avlodni Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash kabi yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. Pirovard maqsad esa bitta — bugungi tahlikali zamonda bizni ham chetlab o'tmayotgan mafkuraviy tahdidlarga qarshi dadil kurashish, qat'iy ishlash, samarali natija ko'rsatishdir.

XULOSA (ЗАКЛЮЧЕНИЕ / CONCLUSION)

Ushbu ijtimoiy-ma'naviy innovatsiyaning bir jihatiga ahamiyat qaratish lozim. Ya'ni bugun har bir pedagog “O'zbekiston-2030” strategiyasini amalga oshirishda amalda vatan himoyachisi bo'lishimiz, yoshlarimizni ham shu ruhda kamol toptirishimiz zarur. Buning uchun har birimiz “g'oyaviy jangchi”ga aylanishimizni zamon talab qilmoqda, davr taqozo etyapti. Shu sababli avval amalga oshirmoqchi bo'lgan ishlarimizning mohiyatini, g'oyasini, mazmunini har taraflama ilmiy asoslab, o'rganib, tahlil qilib olishimiz zarur.

Ma'naviyat sektori yangi davrning innovatsion nafasi va pedagogik modernizatsiya ovozi. Chunki bunda yangi avlod yoshlari, ularning o'y-fikrlari, ma'rifati yo'lidagi loyihalar ham aks ettirildi. Zero bugun mamlakatimizda maktabgacha ta'lim tashkilotida, umumta'lim maktablarida, oliy ta'lim muassasalarida bugun farzandlarimiz, ertangi kelajaklarimiz ilm olmoqda, tarbiya topmoqda. Globallashuv sharoitida esa, avvalo, inson ongi va qalbini zabt etish marrasi qo'yilmoqda.

Kurashlar keskin tus olayotgan bir davrda xalqaro maydonda yoshlarni har qanday xavf va tahdidlardan asrash, ularning mustaqil fikri, e'tiqodi va qat'iy hayotiy pozitsiyasini shakllantirish eng muhim va kechiktirib bo'lmaz vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

ADABIYOTLAR RO'YXATI (ИСПОЛЬЗОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES)

1. <https://www.uzedu.uz/y3>
2. <https://president.uz/uz/lists/view/6941>
3. Quronov M., Jumanov Sh. Individual va differensial tarbiyaning xorijiy tendensiyalari. O'quvchilarni milliy gurur va vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning individual va differensial texnologiyalari: Xalqaro simpoziumi materiallar to'plami. 2025-yil 9-10 oktabr. – T.: TPML, QX, QU, 2025. B. 44-48.